

SEMINAR 10

STEDSIDENTITET I BYUTVIKLINGEN

SVOLVÆR

2. - 3. MAI

BYROM SEMINARET 2019

NORDLAND FYLKESKOMMUNE | VÅGAN KOMMUNE

LÉVA URBAN DESIGN AS | STAVANGER // OSLO | POST@LEVA-URBANDESIGN.NO | WWW.LEVA-URBANDESIGN.NO

BYROMSEMINAR FOR NORDLAND 2019

Koordinatorer:

Vågard Erdahl Nyaas, Vågan kommune
Line Erikson, Vågan kommune

Heidi Ramsvik, Nordland fylkeskommune
Mathea Nybakke, Nordland fylkeskommune

Fasilitatorer for workshop:

LÉVA URBAN DESIGN
Kent Olav Hovstein Nordby, M.Sc Urban Design
Eline Øyri, M.Sc Urban Design

Helgesensgate 46, Oslo
Tlf: +47 951 30 589
kentolav@leva-urbandesign.no

FORORD

Byromseminaret 2019 var det 10'ende og foreløpig siste seminar i rekken av byromseminar som Nordland fylkeskommunen har arrangert i samarbeid med fylkets regionsentra. Årets seminar stilte spørsmålet: "Hvordan utvikle byer og tettsteder uten å miste stedets "sjel"?" - et spørsmål høyaktuelt i debatter rundt om i norske byer hvor det skal balanseres mellom kulturvern og byvekst. Byromseminaret for Nordland 2019 satte fokus på hvordan byer og tettsteder kan ivareta og utvikle sin attraksjonsverdi for både næringsliv, tilreisende og beboere gjennom bevisstgjøring av et steds identitet.

Stedsidentitet er et flytende konsept, konstant under utvikling av beboere og de fysiske omgivelsene i en by, noe som igjen gjør at det kan være vanskelig å forholde seg til stedsidentitet som begrep. De sosiale og kulturelle forholdene som vi omgir oss i og produserer til vanlig, utgjør på mange måter grunnlaget for de viktigste beslutninger som tas om utviklingen av våre byer. Foredlingen av dette grunnlaget har gjennom tidene vært varierende vellykket, men resultatene utgjør til tross en del av den større pakken som er sosio-kulturell identitet. Oppdraget burde derfor være å gjøre denne foredlingen på en slik måte at vi skaper de best mulig byene å leve i - byer som gir plass til fortolkning i utvikling og bevaring av minner. En av de få elementer som er konstant med oss i denne utviklingen er tiden og når vi utforsker tidens løp i våre byer, så utforsker vi langt på vei vår kollektive utvikling. De sosio-kulturelle forhold, være seg historiene eller bygningene, reflekterer i like stor grad hvem vi har vært, som hvem vi er. I byutviklingen må vi alle være dette ansvaret bevisst.

Verden står ovenfor globale og lokale endringer, men fremtiden er stadig ubestemt. Oppdraget er nå hvordan vi tar imot disse endringene, kollektivt, og hvordan dette reflekteres i hvordan vi ønsker at våre byer skal fungere og se ut.

Kent Olav Hovstein Nordby
LÉVA Urban Design

INTRODUKSJON

Denne rapporten inneholder en oppsummering av Nordland fylkeskommunes tiende byromseminar, avholdt 2.-3. mai i Svolvær med stedsidentitet som tema. Seminaret tok opp spørsmålene: ”Hvordan utvikle byer og tettsteder uten å miste stedets ”sjel”? Hva skal tas vare på av bygninger og kulturmiljø, og hvordan kan nye bygg og funksjoner bidra til å styrke identitet og tilhørighet til et sted?”

Byromseminaret 2019 var et samarbeid mellom Nordland fylkeskommune, Vågan kommune og Vågan næringsforening, med LÉVA Urban Design som fasilitator for kreativt arbeidsverksted. Seminaret var delt inn i to, hvor 2. mai omfattet foredrag og innlegg om tematikk knyttet til byutviklingen av Svolvær, og 3. mai avsatt til arbeidsverksted med mål om å arbeide med stedsidentiteten til Svolvær. Til seminardagen var det påmeldt 73 stk., og til arbeidsverkstedet 53 stk fra forskjellige fagmiljøer, kommuner, fylkeskommune, næringsliv og private engasjerte. Ved seminaret deltok også representanter fra elevrådet ved Svolvær ungdomsskole. Rapporten oppsummerer innleggene, paneldebatten, og fremhever hovedpunktene fra arbeideverkstedet. Arbeidsverkstedet ble utarbeidet med bakgrunn i en omfattende innbyggerundersøkelse gjennomført før seminaret i et samarbeid mellom Vågan næringsforening og Vågan kommune (undersøkelsen ble utarbeidet i separat rapport) som adresserte innbyggernes egen oppfattelse av byens identitet. Arbeidet og resultatene fra verkstedet er oppsummert i rapporten med anbefalinger for videre arbeid med stedsidentiteten i Svolvær.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	2
Introduksjon	3
Innholdsfortegnelse	3
Seminardagen	4
Program	5
Oppsummering av faglige innlegg	6
Paneldiskusjon - sammenfattet	11
Stedsbilder Svolvær	15
Arbeidsverksted	
Introduksjon	17
Del 1 Komponenter	21
Del 2 Fortellingen om Svolvær	22
Oppsummering fra arbeidsverkstedet	39
Avslutningsvis	40
Appendiks	41

SEMINARDAGEN

PROGRAM FOR SEMINARDAGEN

- 09.30 Registrering
- 10.00 Velkommen til Svolvær v/ ordfører Eivind Holst (H)
- 10.15 Velkommen til Byromseminar Nordland v/ fylkesråd Aase Refsnes (SV)
- 10.30 Hva er Svolværs stedsidentitet? Resultater fra en innbyggerundersøkelse i Svolvær v/ Kent Olav Hovstein Nordby og Eline Øyri, LÉVA Urban Design
- 11.15 Pause
- 11.30 Gode steder - glade folk v/ Alexandria Algard, arkitekt og juryleder for Attraktiv by - Statens pris for bærekraftig by- og stedsutvikling
- 12.15 12.15 Lunsj
- 13.15 Hva skjer i Svolvær? v/ ordfører Eivind Holst (H)
- 13.45 Byutvikling i praksis v/ Ole Andreas Søvik, plansjef i Ålesund kommune
- 14.30 Pause
- 14.45 Paneldiskusjon
- 16.15 Byvandring med Willy Engstad og Anders Holmen
- 17.45 Pause
- 19.00 Middag på Børsen, Svinøya

Seminaret ble avholdt på Scandic Svolvær. Seminaret ble strømmet ved hjelp av Nordland kunst og filmskole og opptak er lagt ut på er lagt ut på fylkeskommunes nettside www.nfk.no/byrom

Fullstendig deltakerliste finnes i appendiks.

SEMINARDAGEN 2. MAI 2019

OPPSUMMERING AV FAGLIGE INNLEGG

Til seminar dagen var det samlet et utvalg med foredragsholdere som presenterte relevante problemstillinger knyttet til stedsidentitet, byutvikling og Svolværs historie og utvikling. Foredragene ble moderert av Vågard Nyaas Erdahl og Heidi Ramsvik og følgende er et sammendrag av innholdet i foredragene. Fullstendig presentasjoner er tilgjengelig på nfk.no.

«VELKOMMEN TIL SVOLVÆR»

Eivind Holst, Ordfører, Vågan kommune

Ordfører i Vågan kommune, Eivind Holst åpnet seminaret med å ønske velkommen til Svolvær.

Holst kunne fortelle om Nord-Norges første by – Vågar, som ble grunnlagt der Kabelvåg ligger i dag som var en av de tre norske byene representert i verdens første trykte atlas. Holst poengterer at dette viser hvor viktig de norske fiskebyene og kystlandskapet har vært historisk sett, ikke bare for Norge, men for hele Europa.

Idag bor befolkningen i kommunen henholdsvis kompakt og hele 80% bor i Svolvær og nabostedet Kabelvåg. Befolkningen lever fortsatt av og med havet – og Svolvær har i dag Nord-Norges største servicehavn og en beliggenhet og natur som gjør byen til et populært reisemål. Vågan er en kommune hvor det er lov å utvikle nye ting og det moderne Svolvær er en god blanding av moderne arkitektur og det gamle Lofoten. Holst avslutter med å ønske lykke til med seminaret, han er spent på veien videre – og resultatene fra disse to dagene.

«VELKOMMEN TIL BYROMSEMINAR 2019»

**Aase Refsnes, Fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
Nordland fylkeskommune**

Fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse Aase Refnes kunne innlede det tiende byromseminaret med å ønske velkommen til et seminar med en tematikk som står hennes hjerte nært. Stedsidentitet et begrep som handler om spørsmål som hvem er vi og hvordan vi ser på oss selv, hvordan andre ser på oss og ikke minst finne ut av hva som gjør oss unike.

Hva er det som gjør et sted til et sted? Hvordan man forankrer disse verdiene i planleggingen er et tema Refnes finner spennende og fremhever at konteksten for dette seminaret, med en byplan ute på høring, legger til rette for gode diskusjoner om hvordan kommunen kan sette konkrete rammer for en utvikling som tar vare på disse verdiene. Videre snakker Refsnes om hvordan fylkeskommunen stadig får en større rolle som samfunnsutvikler gjennom regionale planer, mobilisering av ulike aktører og koordinering av offentlig innsats og virkemidler. Refnes mener det er viktig å sette fokus på denne nye rollen fremover og at byromsseminarene har vært med å løfte viktige diskusjoner om våre byer og tettsteder og danne nye felleskaper. Hun påpeker at for å løse dagens utfordringer kreves det en samlet innsats fra mange aktører- og selv om denne rekken med byromsseminarer nærmer seg slutten er viktig å fortsette disse gode diskusjonene og at fylkeskommunen er åpen for innspill til hvordan dette arbeidet kan fortsette.

”HVA ER STEDSIDENTITETEN TIL SVOLVÆR?

RESULTATER FRA INNBYGGERUNDERSØKELSE I SVOLVÆR 2019”

Kent Olav H. Nordby og Eline Øyri, Workshop-fasilitator, LÉVA Urban Design

Urban designerne i LÉVA kunne bidra til byromseminaret 2019 som tredje året på rad involvert i å utforske stedsproblematikk og utviklingsbehov i Nordland. I samarbeid med Vågan kommune og Vågan næringsforening har LÉVA utarbeidet en innbyggerundersøkelse med hensikt å avdekke Svolvær sin befolknings oppfattelse av byen sin og deres forhold til stedsidentiteten.

LÉVA innledet med å fortelle om metodikken bak oppbyggingen av undersøkelsen og hvordan firmaet arbeider med begrepet stedsidentitet. Det som gjør et sted til et sted er historien og minnene knyttet til stedet, fysiske omgivelsene og menneskene og aktivitetene som finnes der. For å gjøre begrepet mer håndgripelig arbeider LÉVA metodisk gjennom en konstruert modell som bygger på teorier fra miljøpsykologi, sosiologi og byutvikling. Denne modellen fremlegger komponenter som er med på gjøre et sted til et sted. Målet med undersøkelsen har vært å få avdekke hvordan folket forholder seg til disse - og si noe om folkets relasjon til Svolvær, hvilke viktige verdier man må verne om og hvor utfordringene ligger.

Undersøkelsen avdekker at folk har en god relasjon til Svolvær og Øyri påpeker at dette er et godt grunnlag for en bærekraftig utvikling med tanke på å ivareta stedsidentitet. Det er et mangfoldig tilbud av sosiale aktører- som er viktige for lokaldemokratiet. Nordby understreker at forholdet mellom disse,

næringsforeningen og kommunen er helt essensielle som pådriver for en bærekraftig byutvikling.

Bruken av Svolvær sentrum vitner om en urban by – med godt utvalg av kultur, shopping og serveringstilbud. Nordby påpeker at når primærbehovene er dekt slik de er her er problemstillinger knyttet til rekreative og sosiale tilbudet mer aktuelle å diskutere. Kartleggingen viser at det ligger potensielle grøntområder i sentrum som kan opparbeides for å imøtekomme dette behovet. Man ser det er særlig en bevissthet om behovet for møtesteder for unge –her understreker Nordby viktigheten av å inkludere unge i videre arbeid med dette. Resultatene viser at bil er foretrukket fremkomstmiddel og en etterspørsel etter et bedre parkeringstilbud. Øyri påpeker at bilen krever noe annet av det fysiske miljøet enn mennesket - og at den høye bilbruken derfor kan påvirke graden av trivsel når man oppholder seg i sentrum. Forholdet/organiseringen mellom bil og mennesker i sentrum er derfor en aktuell problemstilling i utviklingen av Svolvær.

Resultatene avdekker at Svolvær innehar et bredt spekter av positive kjennetrek. Kombinasjonen mellom urbanitet og landskapstrekket rundt kan sammenlignes med Bergen og Ålesund. Bykjernen har mange gode kvaliteter og en urbanitet som folk ønsker å utvikle å bygge videre på– samtidig er det bevissthet rundt hva byen er tuftet på og kvalitetene i landskapet. Undersøkelsen stedfester de sårbare miljøene og verdier man ønsker å verne rundt. Nordby påpeker at problemstillingens kjerne, ligger i hvilke visjoner vi har for fremtiden og hvilke strategier vi legger som ivaretar og styrker de verdiene som eksisterer i dag for å nå de visjonene.

«GODE STEDER - GLADE FOLK»**Alexandria Algard, Arkitekt, Alexandria Algard Architects AS**

Alexandria Algard har bakgrunn som arkitekt og har inntil nylig vært president i NAL og juryleder i 'Attraktiv by'-prisen, hvor blant annet Svolvær har vært nominert. Algard ble forhindret i å delta fysisk til seminaret, men gjennomførte en innholdsrik presentasjon via videokonferanse om hva som skaper gode steder, og derav glade folk.

Algard begynner med å fortelle om hvordan introduksjonen av bilen har påvirket utvikling av byene våre. Før bilen lå hverdagsfunksjonene mye tettere, praktisk lokalisert langs ferdslårene – noe som skapte et naturlig sosialt gateliv. Innføring av bilen frigjorde behovet for denne type samlokalisering, man fikk et økt transportbehov, en spredning av byen og et fysisk miljø tilpasset bilen. Studier viser at slik byutvikling koster mer penger å drifte, påvirker folks helse og har en negativ virkning på det sosiale livet og trivsel blant folk. Algard påpeker at det som var attraktivt for 40 år siden ikke nødvendigvis er attraktivt i dag og man må derfor være forsiktige med å kopiere kjente løsninger. Unngå å sette bilen på toppen av hierarkiet – utvikle fysiske miljøer som er ment for mennesker og se etter løsninger som foredrer stedenes egenart for å øke tiltrekningskraften.

Byutvikling handler om hvordan samfunnet kan legge til rette for økt livskvalitet – her spiller utforming av det fysiske miljøet en stor rolle. Omgivelsene våre påvirker hvordan vi føler oss, noe som påvirker valgene vi tar i hverdagen.

82% av Norges befolkning bor i tettsteder eller byer og derfor er by- og tettstedsutvikling et multiverktøy for å bedre folkehelse, minske ensomhet, og oppnå mer effektiv drift i kommunene.

Algard påpeker at det som gjør byen smart er muligheten til å dele ressurser og fasiliteter med andre mennesker, ikke motorveier og skyskrapere. Delingen gjør at man miljømessig får et mindre avtrykk og det er samlokaliseringen og delingen som gjør det attraktivt å bo i byen. Hun forteller at vi i alt for mange tilfeller fortetter uten å tenke på hvilke funksjoner man faktisk deler. Hun påpeker at det er når man har fokus på samlokalisering og utvikling av systemer for hverdagslivet i fortettingen at man oppnår det naturlige urbane livet som er attraktivt for folk og som er fordelaktig og effektivt for samfunnet som helhet. Algard påpeker at man ikke alltid må rive og bygge nytt for å oppnå en god utvikling og oppfordrer til å se etter utviklingsarealer på nye måter. Man kan f.eks. se etter ledige overskuddsarealer/transformasjonsarealer eller steder hvor enkle tiltak kan endre mobilitetshierarkiet og prioriteringer.

By, stedsutvikling og arkitektur handler om omsorg for mennesker og samfunnet, derfor er det viktigste å sette folk og deres behov i fokus. Algard oppfordrer til å stille de riktige spørsmålene og inkludere ulike faggrupper i utviklingen av de fysiske omgivelsene. Vi må alltid jobbe mot å utvikle byer som legger til rette for det beste mulig livet for folkene som bor der, vi skal lage økosystemer som inneholder alle de funksjoner man trenger i hverdagen og her er samlokalisering et viktig verktøy, avslutter Algard.

«BYUTVIKLING I PRAKSIS»**OLE ANDREAS SØVIK, PLANSJEF I ÅLESUND KOMMUNE**

Plansjef i Ålesund kommune, Ole Andreas Søvik kunne åpne presentasjonen sin med å konstatere flere likheter Svolvær har til Ålesund, den mest fremtredende være den rike historien knyttet til hav og natur.

Erfaringen hans fra byutvikling viser at i det å klare å implementere prosjekter og prosesser ligger det store utfordringer, her har Søvik en god case fra Ålesund som han mener har overføringsverdier til Svolvær. Jugendbyen Ålesund har en rik historie og Søvik kan fortelle at de er opptatte av å ta vare på det som styrker byens identitet og hva som må bevares i planarbeidet som de jobber med. Søvik poengterer at det ofte ikke er mangel på ønske om bevaring av identitet som er utfordringen men at det er mangel på krav til kvalitet i gjennomføringen som er ødeleggende. Sørsideplanen i Ålesund er et prosjekt hvor de har jobbet aktivt med dette – gi rom for valgmuligheter og kreativitet i prosjektet, men også krav om kvalitet. Bakgrunn for Sørsideplanen var at kommunen skulle legge føringer for utviklingen av et transformasjonsareal tett på sentrum, tidligere brukt til havneaktiviteter. Det ble lagt ut en høyhusplan for området som skapte så mye oppstyr at det ble igangsatt en internasjonal arkitektkonkurranse for å se etter alternative løsninger til hvordan området kunne utvikles. Vinnerforslaget, fra JAJA arkitekter, inneholdt en tolkning av dagens bebyggelse og bystruktur i Ålesund – uten høyhus og store volumer. Forslaget hadde fokus på å dyrke sjøkulturen og tilknytning til havet i byrommene samt en bebyggelse som tolket eksisterende takstrukturer og en tetthet, kvartalsstruktur og volumforståelse som stod i stil med resten av bebyggelsen i Ålesund. En kreativ tolkning av

eksisterende bebyggelse.

Det tok 5 år mellom utlysningen av arkitektkonkurransen 2011 til planen ble vedtatt i 2016. Søvik innrømmer at prisen og prosessen har vært omfattende og stiller derfor spørsmål om måten vi jobber med byutvikling i dag har blitt for komplisert i forhold til slike byutviklingsprosesser. Hans erfaring fra Sørsideprosjektet er at rekkefølgekrav og utbyggingsavtaler burde vært implementert mye tidligere i reguleringsprosessen. Sørsideprosjektet scoret høyt på bevaring av historiske kvaliteter, byliv og bevaring av identiteten men planen stiller svakere i gjennomføringsevne og fleksibilitet. Det handler ikke bare om å skape bærekraftige prosjekter, men også bærekraftige og dynamiske prosesser. Søvik påpeker at dette er erfaringer han mener er viktige å formidle nå når man videre skal utvikle Svolvær.

En annen viktig erfaring han trekker frem er at det å bygge tradisjonelt og lavt nødvendigvis ikke betyr at man må gå på kompromiss med utnyttelsesgraden. Derfor etterlyser Søvik en større diskusjon rundt alternativer til høyhusplanen som i dag ligger på bordet i Svolvær og oppfordrer til å sette av tid til å jobbe med spørsmålet om hva Svolvær skal være i fremtiden. Uavhengig av hvilket utviklingskonsept man velger å jobbe videre med må det må gjøres som en del av en helhetlig plan med forankring i lokalmiljøet og kvalitet for å være bærekraftig.

«HVA SKJER I SVOLVÆR»**Eivind Holst, ordfører, Vågan kommune**

Holst kunne ta opp tråden om Svolvær med å forklare i større detalj, det arbeidet som har blitt lagt inn i ny byplan av 2019. Planen har ved seminarets start gått inn i høringsperioden, en periode som i første omgang vil være avsluttet 21. juni 2019.

Det er mange som vil mye i Svolvær åpner Holst innlegget med– pågående prosjekter som den nye planen har lagt til rette for er blant annet nytt hotell på «kjølelageret», det mye omtalte Ringnes hotellet, samt at det jobbes med en skulpturpark på Langåsen nord for kirka.

I planen er det foreslått nye utfyllingsområder og det legges til rette for bedre tilgang med båt og båthavner. Det har vært fokus på å tilrettelegge for fiskeri – og lagt opp til flere riggeplasser for fiskerbåter og riggefartøy slik at Svolvær kan opprettholde sin identitet som en fiskerby. Det er avsatt 295 dekar til boligutbygging, samtidig som at et hovedpunkt rundt byplanarbeidet har omhandlet byggehøyder i sentrum- og i byplanen er det blitt satt av definerte områder hvor det tillates høyhus med opptil 15 etasjer. Siktelinjer er satt som premissgivende for nye byggeprosjekter for å sikre Svolvær sin visuelle kontakt med landskapet rundt. Holst poengterer at det har vært et mål om å holde det sentrum kompakt – ved å konsentrere tilbudene og utvikling og sikre liv i byen døgnet rundt. Sentrumssonen er likevel noe utvidet og inkluderer nå transformasjonsområdet på Vorsetøya hvor man har lagt til rette for blandede

formål (bolig, næring og sentrumsformål) mens industri og næring er flyttet til Osan syd. Det er blitt lagt til rette for etablering av en lengre havnepromenade for å sikre tilgang til sjø - her påpeker Holst at man ser utfordringer med tanke på realisering og finansiering av utbyggingen og vedlikehold. Det er lagt til rette for flere gågater i sentrum samt en «fjell promenade» for å knytte sentrum tettere med landskapet rundt.

INTRODUKSJON TIL WORKSHOP**Nordby og Øyri, LÉVA urban design**

Avsluttende ved innlegget til Nordby og Øyri, ble det forklart program og kort innhold for arbeidsverkstedet med case Svolvær. Tematikken ville omhandle å arbeide med stedsidentitet som tema, hvilke komponenter skal vi være oss bevisst for ikke å redusere historie og minner i fysisk utforming av byen, og hvordan kan diskusjonen om hvem vi er, gi tydeligere fortellinger om hvor vi skal.

— — —

Seminardagen ble strømmet over via fylkeskommunens nettside, på youtube og samtlige presentasjoner kan ses i sin helhet på: www.nfk.no/byromseminar-nordland/

PANELSAMTALE - SAMMENFATTET

Panelsamtalen ble til byromseminaret 2019 sammensatt av kanskje fire instanser i byutviklingen som kan stå i konflikt med hverandre på tvers og ha forskjellige meninger om retningsvalg, her representert ved planadministrasjon, utbygger/eiendomsforvalter, politiker og næringslivet. På disse sidene oppsummeres hovedpoengene fra hver deltaker i panelet. Hovedtematikken til samtalen ble løftet frem av spørsmål fra salen og moderatorene. Først ut var tematikken om sentrums død og nybygging av aktive første etasjer, og byen som et sted å leve og være.

Ole Andreas Søvik, Ålesund kommune;

Det er utfordrende når store butikksentere etableres utenfor sentrum og man opplever en økning av tomme lokaler i sentrumskjernen. Her er det viktig å fortsatt sikre attraktive sentrum og se på nye muligheter for aktivisering - vi ser at disse også fylles av mange andre ting enn kun butikker. Nøkkelen til hele denne problematikken er ikke utelukkende sentrene utenfor byen, men mangel på sentrumsnære boliger. På sikt så endres handelsmønsteret, men sammenhengen mellom bolig og tilbud man benytter seg av forblir den samme - og her er det sentrene som er i størst endring.

Når vi snakker om større sentrumnære områder som skal utvikles, har vi erfaring med at det må være en grunnleggende forståelse av hva man ønsker med utviklingen, hvor det må settes ned grunnpilarer for forskjellige tålegrenser. Slike pilarer må forholde seg til forskjellige tidsperspektiver. Det virker det

Fra venstre:

Heidi Ramsvik, moderator; Ole Andreas Søvik, plansjef Ålesund kommune; Lilljan Jakobsen, Cetho Eiendom AS; Eivind Holst, ordfører Vågan kommune; Tor Henriksen, Vågan næringsforening; Vågard Erdahl Nyaas, moderator.

som at problemet med Vorset-øya ligger i at man har hatt planer som ikke har blitt gjennomført, eller at man underveis har skiftet retning. Løsning på slike utfordringer er å få samlet aktørene tidlig i prosessen. Sannsynligheten for gjennomføring kan øke om det etableres et utbyggingselskap. I Ålesund har man som myndighet lagt noen overordnede premisser, men også gitt større handlingsrom innenfor disse premissene. Noe som leder inn i en kjent problemstilling: "fortetting". Er det en ting vi har nok av i norske byer, så er det plass. De som tror anderledes, må bruke litt tid på å tenke nytt - noe som også er tilfelle i Svolvær. Behold handelen i byen, og ikke begynn med en fortelling om at byen må vokse utover. Det kan fortettes mye her, og man kan oppnå bedre uteareal, handelstilbud - uten 15 etg. bygg. Utbyggere må inkluderes på en annen måte, mye tidligere. Det er en dominerende logikk, som går på tvers i planprosesser, og det er at store utbyggingselskap ikke ser at store

arealer som brukes til parkering, kan brukes til bygningsformål med integrert parkeringsanlegg ved å tenke på en annen måte. Jeg ønsker å utfordre den samme logikken i Svolvær, og til å tenke litt nytt og ikke minst starte tidligere dialoger mellom parter - det er ikke farlig. Å tenke mer forretning i planarbeidet er ikke dumt her, slik at vi utfordrer oppskriftene vi i dag tror er fasit.

Eivind Holst, Vågan kommune;

Angående spørsmål om funksjonsdelingen som det legges opp til i Byplanen, så kom det innspill på å unngå å fylle ut areal på Vorsetøya. I styringsgruppa har vi vurdert det dit til at mange ønsker bobil-parkering i sentrum. Siden vi er en vertskaps-by må vi ha hoteller, rorbuer og bobil-parkering sentrumsnært - dette er et argument for valget som er tatt. Det er ikke gitt at dette er den beste løsningen, men her har vi imøtekommet et privat-initiativ og paret investeringsvilje med det vi vil, nettopp et levende byliv.

Vi har laget forskjellige alternativer for løsninger og grep i byplanen. Vi har vurdert at vi må opp i høyde, skal vi unngå å fylle ut i sjøen, men så har vi også en del parkeringsareal som vi kunne vurdert benyttet til alternative kombinerte løsninger. Revideringsarbeidet har vært fokusert rundt arealforvaltningen og mindre på strategisk tilnærming til utførelse. Vi må huske at vi er aldri så sterke som det vi får til oss i mellom, og skal ting bli bedre må vi ta i et tak sammen. Dette planarbeidet har kommunen hatt ansvar for, men på et større helhetlig nivå, kunne man ha vært tidligere ute med å sikre gode avtaler som fremmer nye løsninger og gjennomføringsevne.

Liljan Jakobsen, Cetho Eiendom AS;

Cetho Eiendom gjennomfører for tiden boligutbygging på Vorset-øya og i den fremtidige utviklingen av området er det vurdert at øya er stor og utviklingen vil ta mange år. Hun ønsket å sammenlikne Vorsetøya med transformasjonen av Ensjø i Oslo - industrielt, men med mye potensiale som på sikt vil kunne transformeres til et sentrumsnært boligområde hvor man kan være uavhengig av bilen. I mellomtiden så trenger ikke bobil-parkering være noe dårlig løsning, men det handler om måten man gjør det på.

Tor Henriksen, Vågan næringsforening;

Resultatene i innbyggerundersøkelsen bekreftet mange av de ting som næringsforeningen allerede visste - og omfatter ting næringsforeningen fra sin side har spilt inn i byplanarbeidet. Det han spesielt hadde bitt seg merke i, var det store ønske blant befolkningen på å satse på grønn mobilitet/samferdsel. Dette gir byen mulighet til å tenke mer på et helhetlig miljøsentrum, som legger i større grad til rette for å sykle og gå, ikke kun én miljøgate i Svolvær. Derfor må

vi se på parkeringsløsninger som er mer effektive som kan frigi areal i sentrum. Det næringsforeningen ser skje i byen hva angår reiseliv/turisme og at det kommer som en lavere prioritet i undersøkelsen, mente han at det var sammenheng med de mange store hotell-planer og at folk i byen og kommunen ser at det kommer til å skje ting. Dette oppleves som en skjev utviklingsgang, uten det tas hensyn lokale aktører og det faktum at reiselivet i seg selv er i endring. Fra næringsforeningens side, så kunne han nevne at en mulig løsning, som ikke nødvendigvis er en helt annen retning, er at man ser på arealer ikke kun til hotell, men annen reiselivs-relatert aktivitet og forretning - flerbrukshaller og svømmehaller, kan også komme turister til gode. Vi vet ikke helt enda hva vi vil trenge av tjenester og handel i fremtiden.

Det må stilles krav til utviklerne, samtidig ta vare på villige investorer på en ordentlig måte, uten å være redd for å si nei. Kommunen skal ha honnør for at de sa nei til prosjektet på Kuba, men vi må ha plass til og fleksibilitet til å huse den næring som vi har tilrettelagt i regionen - nå er det blant annet turisme og fiskeri.

Kommentarer fra moderatorene;

I diskusjoner om utvikling, blir det ofte en for/mot holdning til mange problemstillinger, men skal det lages gode løsninger som er til fordel for befolkningen, så handler mer om måten man gjør og utfører tiltak på.

Kommentarer fra salen:

1) Vorsetøya/Holmen er et geografisk området bestående av 10 øyer og mellom disse er det blitt fylt igjen for å gi plass til i første omgang industri og bilbransjen. På sikt var det ønsket at det skulle bli mer næring og bolig også, men i en midlertidig fase er det blitt søkt om bobil-parkering. Denne er tenkt flyttet så snart lille Svolvær får en annen næring, eller trykk på boligmarkedet - vi er villige til å flytte og på sikt ønsker vi at industrien igjen skal bort - helst mellom Svolvær og Kabelvåg. Den mest naturlige byutvidelsen av Svolvær er Vorset-øya. Når vi nå snakker om at vi skal knytte Svolvær med Kabelvåg, så har vi en større næringsaktør som heller ønsker å etablere seg der enn her i byen, der vil folk handle når de kjører bil til og fra jobb.

2) Med lang fartstid i lokal politikk og mine røtter i fiske og arbeid, så håper jeg veldig på at vi kan holde handelen inne i Svolvær sentrum. Det er noe som gjør nettopp denne byen særegen i Lofoten - og har vi en god plan for gater og parkering som sikrer et helhetlig sentrum mener jeg at dette er mulig å få til. Det er alt for mange småbyer som ligger stein døde fordi handelen har flyttet ut. Innbyggerundersøkelsen bekrefter at vi allerede har et godt tilbud, noe vi må verne om. I fb. lokal næring, så er vi ikke velsignet med mange statlige arbeidsplasser, noe jeg også vil mene hadde skapt stabilitet i arbeidsmarkedet - det er voldsomt usentralt å reise til Bodø. Vi vil ta godt i mot dersom vi blir bedt om å huse dette.

3) I byplan-arbeidet så har vi i utvalget hatt divergens mellom hva vi ønsker når det kommer til mer utfylling ute på holmen - vi har nok snakket for lite om hvilke utilsiktede effekter slike utfyllinger har for Svolvær havn - ifb. miljø og fiske. De mange øyer og skjær er noe av identiteten til byen, som vi nå visker vekk. Har vi ikke nok ubebygd areal allerede?

4) Kommunen skal ha ros for det arbeidet som er blitt gjort med planen, til tross for at det var i utgangspunktet en begrenset revidering. Innlegget til Algaard i dag var midt i blinken når det kommer til problemstillinger vi må ta innover oss når vi snakker om steds- og byutvikling. Dette tar tid og på små steder er det begrenset med ressurser. Fra innbyggerundersøkelsen får vi bekreftet et ønske om satsning på grønn mobilitet - ikke bare sykkel og gange, men et sammenhengende regionsbelte mellom Svolvær til Henningsvær. Hadde vi greid å knytte dette sammen med grønne og smarte løsninger, så kanskje vi kunne begrenset gapet mellom ressursene - det handler om systemtenking, det å skape gode løsninger på tvers av interesser gjennom samarbeid og samtale. Det er mange unge som bringer nye impulser inn i byen, og i arbeidet med planen må det kanskje også i større grad innarbeides en strategisk del for hvordan gjennomføre tiltak. Byutvikling handler om å utfordre hvordan vi lever på, slik at vi kan skape bedre løsninger sammen.

Panelsamtalen satte lys på noen av de viktige spørsmålene knyttet til utvikling og foredling av identiteten til et sted - og ikke minst hvordan utvikling ikke motsetter seg identitet, men at gode steder utvikles rundt en identitet.

STEDSBILDER SVOLVÆR 2019 | BYVANDRING

Seminardagen ble avsluttet med en beretning av Svolværs historie, etterfulgt av byvandring gjennom noen sentrale områder som ble belyst og diskutert gjennom dagen.

Svolvær fikk bystatus allerede 1918 og var tidligere bykommune før sammenslåing i 1964, men fikk tilbake bystatus i 1996. Byen fikk utarbeidet byplan på 1920-tallet, som la de tidligste premissene for hvordan fiskeværret kunne utvikles til by - rundt blant annet en kvartalstruktur og sentralt torg. Byen omkranses av sjø og fjell - mest kjent er Svolvær-geita. Byen fremstår i dag som funksjonsdelt, med større industriområder, villastrøk, og handlegater tett på sentrum. Havnepromenaden og torget, et området som ble startet satsning på opprusting av på 1990-tallet, utgjør den kulturelle og sosiale kjerne av byen. Industriområdet på Holmen er et omdiskutert potensielt transformasjonsområde.

ARBEIDSVERKSTED

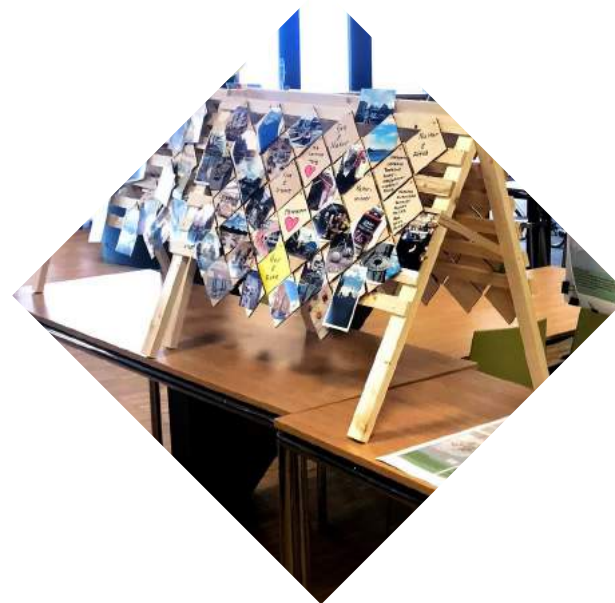

INTRODUKSJON

LÉVA er opptatt av å aktivere deltakerne med fysiske og kreative aktiviteter i kombinasjon med å gi komplekse og store utfordringer som intensivt skal løses i arbeidsverksteder. Dette skaper handlekraft, god gruppedynamikk og gir løsninger man ellers ikke ville fått med vanlig penn og papir. Gjennom workshop-dagen ble det gjennomført feltoppgaver ute i byen, diskusjonsoppgaver, kreativ bygging med klipping og liming for å fremstille konklusjoner og fortellinger om Svolvær på ulike måter. Å kunne slappe av og løse oppgaver på nye måter med verktøyer man vanligvis ikke bruker i en travel arbeidehverdag stimulerer innovasjon og samarbeid og gir dermed bedre forutsetninger for å skape gode resultater i sin helhet.

Forhåndsinnndeling av gruppene sikrer en mangfoldig gruppesammensetning og på denne måten kan man diskutere problemstillinger ut i fra forskjellige vinkler, derav kan interessante diskusjoner oppstå. Det var to ulike gruppesammensetninger under workshopen. Første del av dagen var satt av til feltarbeid hvor gruppene fikk utdelt forskjellige problemstillinger knyttet til tematikker i begrepet stedsidentitet. Etter lunsj ble gruppene blandet for å bedre kunne diskutere helheten. Deltakerne ville på bakgrunn av arbeidet før lunsj, ha forskjellige funn og argumenter å bidra med i den større diskusjonen om fortellingen til Svolvær.

Metodene som ble brukt til å løse problemstillingene i dette arbeidsverkstedet var spesielt tilpasset til både tematikk og identitetstrekk ved Svolvær. Det var et ønske fra oppdragsgivers side om at resultatene fra arbeidsverkstedet kunne bli brukt i en utstilling- noe som var en av grunnene til at man la vekt på sluttpresentasjon og kreativ fremstilling av resultatene. På de neste sidene følger program og detaljering av metoder til de ulike oppgaver som ble gjennomført på seminardagen.

PROGRAM 3. MAI

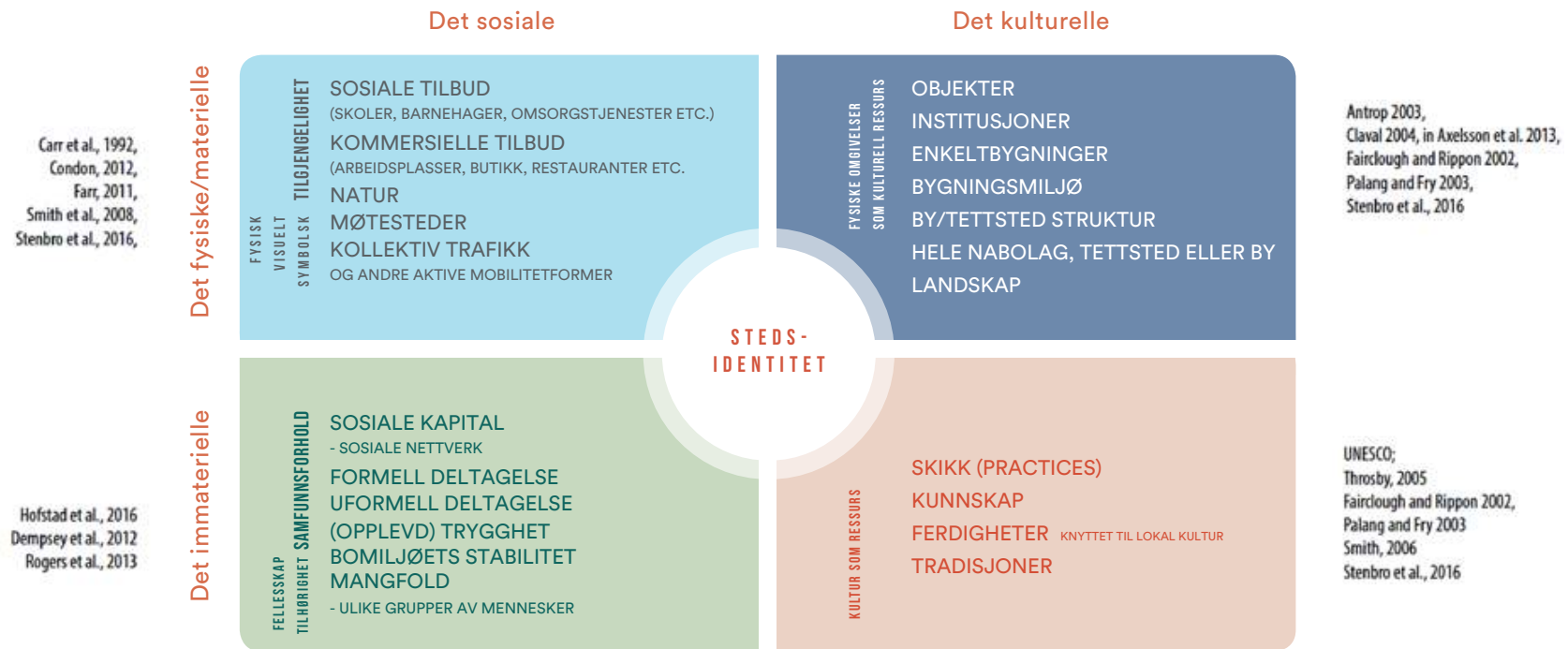
- 08.00 **Velkommen!**
Gruppeinndeling, bli kjent og kaffe!
- 08.45 **Del 1**
Komponenter av stedsidentitet
Forskjellige problemstillinger knyttet til stedsidentiteten til Svolvær
- 09.15 a) Oppgave i felt
- 10.30 b) Oppsamling av konklusjoner og funn til problemstillinger
- 11.30 **Lunsj**
- 12.15 **Del 2**
Jakten på Svolværs identitet
Diskusjon med innføring av konklusjoner i stedsidentitetsmodellen i nye grupper.
- 13.15 **Visjonshjella**
Produksjon av visjonsmodeller av fortellingen om Svolvær.
- 14.30 Presentasjoner
- 15.30 Vel hjem!

DEL 1 - KOMPONENTER

STEDSIDENTITETSMODELLEN

Det samlede begrepet for de materielle og immaterielle verdiene til et steds sosio-kulturelle bærekraft er "stedets ånd" (Rogers et al. 2013; Waterton, 2005) - den følte identiteten. Skal man sørge for at et steds identitet ikke kun er ivaretatt eller forvitret, må stedidentiteten forvaltes bærekraftig som en sentral ressurs i stedsutviklingen. Ved å adressere stedsidentitet fra flere perspektiver har vi søkt å dekomponere begrepet stedsidentitet inn i en sosiokulturell bærekraftmodell (stedsidentitet, til høyre) og belyse hvilke elementer som er med på å påvirke identiteten til et sted og skape en større bevissthet rundt hvordan den kan ivaretas på en bærekraftig måte. LÉVA Urban design har jobbet med begrepet stedsidentitet med bakgrunn i teorier og forskning innenfor miljøpsykologi, urban design, sosiologi og byutvikling og på bakgrunn av disse, utarbeidet denne modellen. Modellen er inndelt i fire kvadrater som krysskobler materielle og immaterielle dimensjoner mot de sosiale og kulturelle forhold til et sted.

Modellen ble benyttet som grunnlag ved utarbeidelse av innbyggerundersøkelsen for Svolvær, gjennomført før byromseminaret og på bakgrunn av dataen innsamlet, eksponere problemstillinger knyttet til stedsidentiteten til Svolvær. Modellen er her illustrert med henvisninger.

SAMMENFATTET - INNBYGGERUNDERSØKELSEN SVOLVÆR 2019

DET SOSIALE

DET KULTURELLE

DET FYSISKE / MATERIELLE

ARBEIDSPLASER

75% Av arbeidende, jobber i Svolvær

MOBILITET/INFRASTRUKTUR

Dårlige veier og gater, bullet og sjevt

6 av 10 Kjører bil til sentrum

Bedre samferdsel/buss i Vågan kommune.

VIKTIGSTE MØTEPLASSER OG SOSIALE/KOMMERSIELLE TILBUD

Drinker kaffe, spiser eller er på byen. - Kvinne, 20-29

Treffer folk på Lofoten kulturhus. - Kvinne, 50-59

Treffer på ulike arrangement - Kvinne, 50-59

Forskjellig parkeringsopplegg og ofte vanskelig å finne parkeringsplass. - Kvinne 20-29

Amfi- handter og møter venner på kafe.

TOPP 5 ØNSKER FOR SENTRUM

- Bedre/fjere parker og rekreasjonsområder
- Bedre parkeringsmuligheter
- Bedre/fjere møtesteder for ungdom
- Bedre/fjere møtesteder for barn
- Bedre fritidstilbud (utenom idrett)

Verdens minste storby vakkert beskyttet av fjellene mot nord

Svineyva historisk verdi for Svolvær - Kvinne, 40-49

Egenart - Havnepromenaden og de gode restauranttilbudene er noe utenbys folk synes er veldig flott, og som jeg kjenner jeg er stolt av

Det er det autentiske naturlivet turistene kommer for å se og de lokale vil flytte hjem igjen til. - Kvinne, 20-29

Fjellene og utsikten til fjellene, særlig røkka Fløya, Gøitå, Blåfjnd og delvis Tuva - Mann, 70-79

Fiskerkona

DET IMMATERIELLE

Sosiale bidragsytere (utenom kommersielle tilbud):

kulturskolen musikkforening arrangementer

alpinklubben innbyggerforening KS ski kor

lag og foreninger sanitetsforeningen

idrettslag enkeltpersoner dugnad venner

rededors bytestoret

livsglede for eldre

Sterk tilknytning til Svolvær

Poeng 7,7 av 10

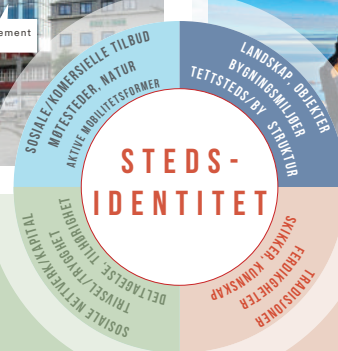
Folk trives med å bo i Svolvær

Poeng 8,2 av 10

Engasjement for sosiale ting som skjer i Svolvær

Poeng 4,9 av 10

God stemning blant folk - det merkes at folk trives her, og det smitter - Kvinne, 40-49

INTERESSER FOR FREMTIDEN:

- Grønn mobilitet
- Urban sentrum
- Fiskerinæring
- Innovasjon og forskningsmiljøer
- Helårsturisme
- Kulturliv

80% Bruker sentrum 2-3 ganger i uken eller mer.

FORMÅL MED OPPHOLD I SENTRUM

- Dagligvarehandel: 594
- Annen handel/shopping: 289
- Spise/drikke: 462
- Kulturell aktivitet: 452
- Møte familie/venner: 359
- Arbeid: 352

Svolværingene er flinke til å bruke kultur, kafe og restauranttilbud - Kvinne 50-59

KJENNETEGN- SVOLVÆR:

kaipromenade, rotete, urban, kultur, havn, spiseteder, natur, turisme, fjell, smaby, utvikling, sosial, hav, dårlig parkering, svolværgeita, vakkert landskap, koselig, trivelig, roselv, by, vage, handel, liten storby, fiskeri, kafe, smaby, utvikling, sosial, hav, dårlig parkering, svolværgeita, dålig vedlikehold av infrastruktur.

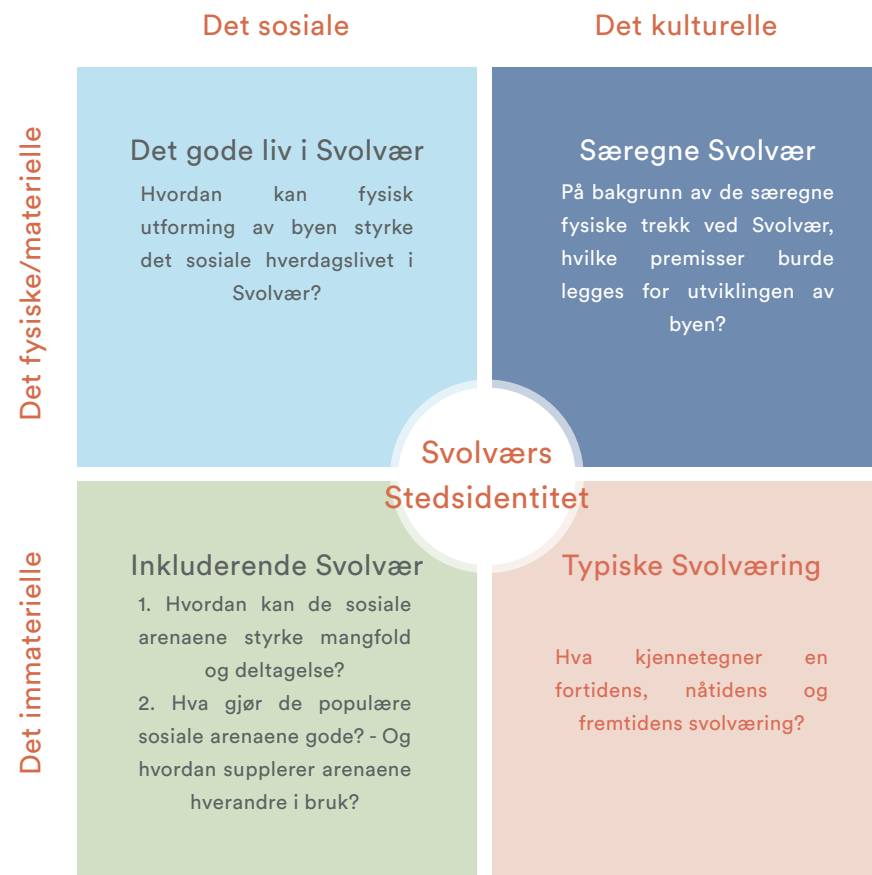
Fra undersøkelsen ble det utfyllt en egen modell for stedsidentitet basert på de resultater som ble innhentet via befolkningen. Fra undersøkelsen er det trukket ut enkeltkomponenter som utgjør brikker av den sosio-kulturelle identiteten til Svolvær - sett fra befolkningens side - noe som dekker alt fra Fiskerkona som symbol, til kulturtilbudet i byen. Supplementet til det utvalgte materiale her, er de mange kvalitative kommentarer undersøkelsen innhentet som forteller om en by som er godt likt og dekker mange urbane behov. Deltakerne fikk utdelt grunnlaget fra innbyggerundersøkelsen og skulle selv utfordre hva identiteten til byen er og hvilke problemstillinger som kan bedre de sosio-kulturelle forholdene.

PROBLEMSTILLINGER

Opplegget før lunsj omhandlet å utforske gruppevis problemstillinger knyttet til hver kvadrant i modellen. Gruppene ble gitt i oppgave å diskutere hvilket omfang hver problemstilling hadde for byen. For å besvare problemstillingene ble det utdelt tilhørende oppgaver som skulle gjennomføres i Svolvær sine gater for at deltagerne fikk utforske byen og folkene som bor der.

Oppgavene skulle besvares ved å kartlegge lokale steder, observere lokal adferd, og intervju lokale beboere om Svolvær. Følgende vises oppgavene gruppene skulle besvare før lunsj:

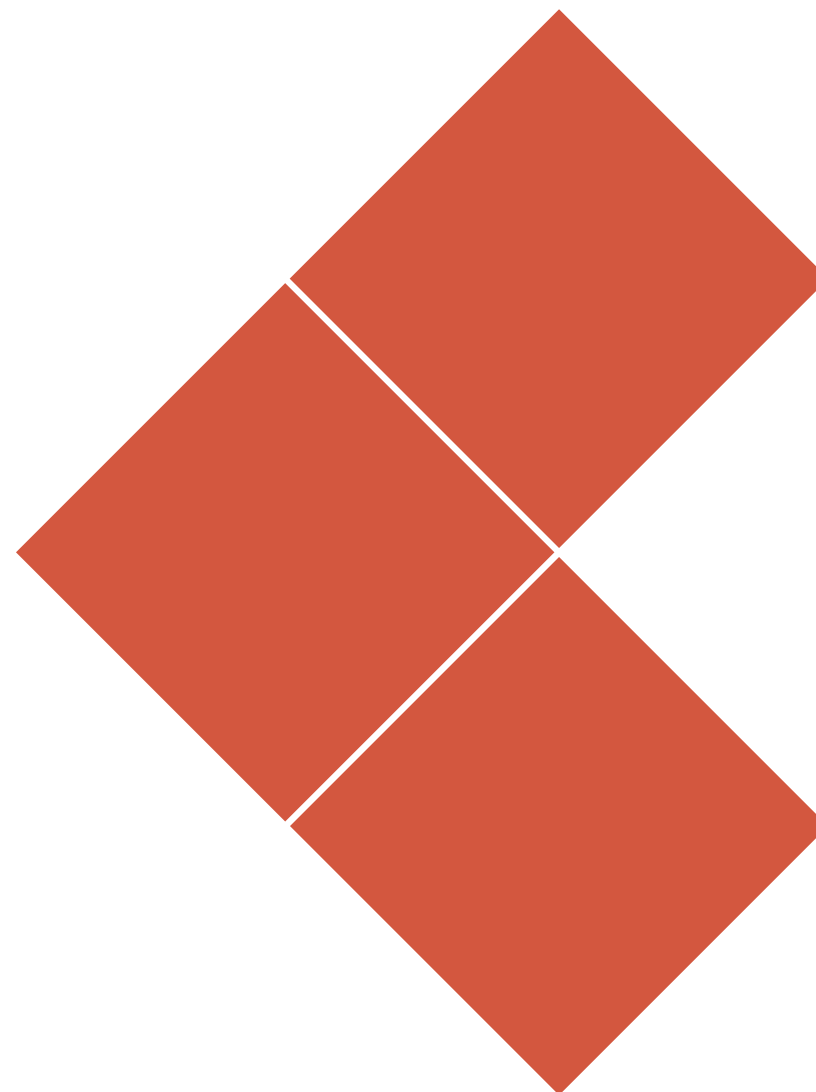
- Det gode liv i Svolvær: Hvor er de fysiske møteplasser, gater og nettverk som eksisterer i Svolvær. Vis potensiale for nye og gamle, velfungerende og mindre gode møtesteder. Hvor ligger det potensialer som kan styrke nettverket eller lage nye attraksjoner/destinasjoner?
- Særegne Svolvær: forskjellige fysiske miljøer som er med på å bygge opp det særegne med Svolvær i dag. Hvilke ulike soner/sammenhengende miljøer og enkeltobjekter danner byen? Hvilke trekk er det som vil kunne være retningsgivende for hvordan byen burde utvikles?
- Inkluderende Svolvær: Dokumenter hvordan folk oppfatter møteplassene i sentrum. Se etter grupper som er brukere eller arbeider på forskjellige møtesteder som er interessante å studere og intervju dem.
- Typiske Svolværing: Finn forskjellige Svolværinger og lag korte intervju med dem – fremtidens, nåtidens, fortidens Svolværing – dette kan blant annet være lokale innbyggere (ungdom eller arbeidere).

Felles for alle gruppene var dokumentering gjennom bilder som ble lastet opp digitalt og printet til bruk etter lunsj. Etter feltarbeidet satt hver gruppe seg ned for å diskutere deres løsning av problemstillingen, som skulle tas videre til nye grupper etter lunsj.

Utvalgte bilder fra gruppens kartlegging til problemstillingene

DEL 2 - FORTELLINGEN OM SVOLVÆR

JAKTEN PÅ SVOLVÆRS IDENTITET

SOSIO-KULTURELL BÆREKRAFT

Etter lunsj ble gruppene blandet for at man skulle diskutere sammenhengen i modellen mellom de forskjellige problemstillingene som var basert på innbyggerundersøkelsen og jobbe frem felles løsninger gjennom å utforske hvilke konklusjoner/løsninger som påvirker hverandre.

Hensikten med dette var at gruppene på bakgrunn av de erfaringer de førstehånds fikk gjennom første del av arbeidsverkstedet, ville kunne ha en større innsikt i Svolværs identitet og byens utfordringer når de fikk diskutert og utvekslet de forskjellige problemstillingene.

Gruppene fikk utdelt en helt egen stedidentitetsmodell, hvor de felles skulle føre inn konklusjoner og løsninger på problemstillingene i modellen med tekst, markering på kart og tegninger.

Samlet kom gruppene frem til gode løsninger og belyste poenger for prioritering, når det kommer til hvordan Svolvær kan utvikles på en sosio-kulturell bærekraftig måte som ivaretar byens særegenhet og utviklingsdyktighet.

Utvalgte bilder fra arbeid med problemstillingene

På bakgrunn av den innførte stedsidentitetsmodellen med konklusjoner og kunnskapsgrunnlaget fra innbyggerundersøkelsen var neste oppgave å produsere en fysisk visjonshjelle, en praktisk og kreativ installasjon som skulle illustrere den videre fortellingen om Svolvær med bilder og tekst. Kombinasjonen av det gjennomførte arbeidet hadde gitt et godt overblikk av historiene som finnes i Svolvær og diskusjonene rundt identiteten til byen ga grunnlag for hvilke historier som kan oppstå i fremtiden.

Gruppene fikk i oppgave å dekorere brikker med tekst og bilder som skulle settes sammen til en side av en hjelle. Målet med hjellen var å fortelle visjonene om hva slags by Svolvær skulle være i fremtiden. Det ble oppfordret til å benytte det samlede materiale - innbyggerundersøkelsen og stedsidentitetsmodellen til å se det lengre perspektivet i utviklingen av Svolvær og dermed danne et større helhetlig bilde av fortellingen til byen. Til hjelp ble deltakerne oppfordret å tenke seg følgende; Hvor kommer vi fra? Hvem er vi nå? Hvor skal vi?

Samlet ble det utviklet hele 8 sider av en visjonshjeller med fortellinger om utviklingspotensiale som er i tråd med byens sosio-kulturelle forutsetninger.

Følgende er en systematisk gjennomgang av gruppenes arbeid både med stedsidentitetsmodellen og visjonshjella.

Utvalgte bilder fra arbeid med visjonshjella

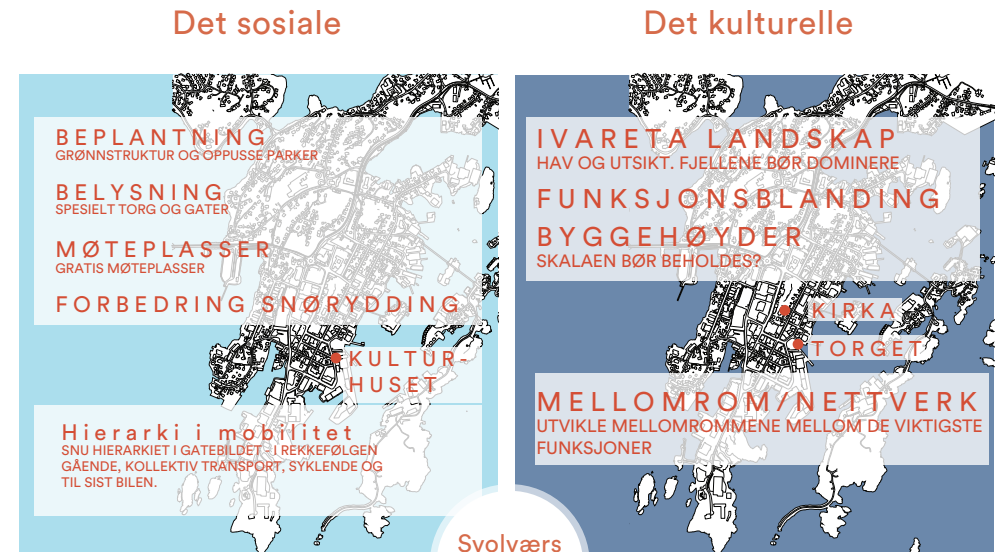
JAKTEN PÅ SVOLVÆRS IDENTITET

SOSIOKULTURELL BÆREKRAFT - GRUPPE A

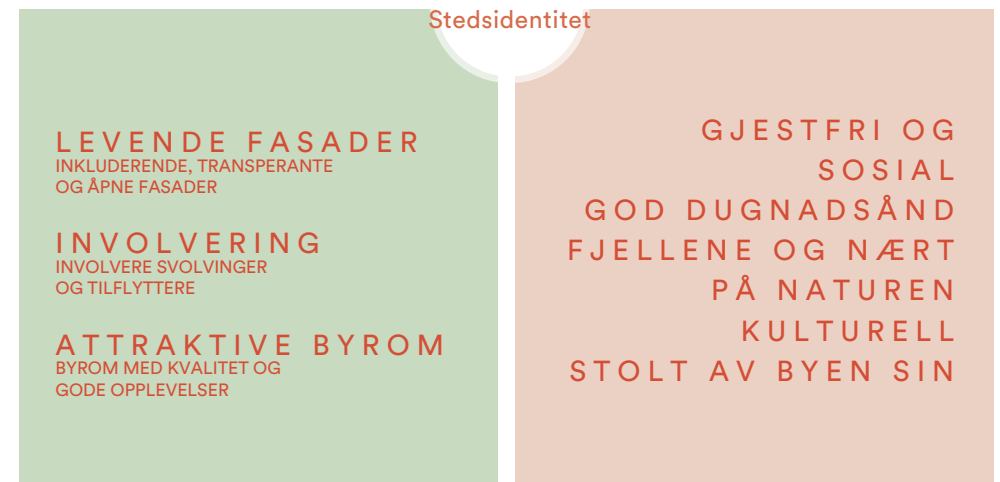
Hovedpunkter:

- Endre mobilitethierarkiet og legge til rette for gående og syklistar ved å sikre god belysning og grønne elementer i gatebildet.
- Bruke fasadeutforming (levende og transparente) og eldre arkitektur som virkemidler for å skape et attraktivt gatemiljø og uterom
- Legge vekt på å sette fokus på kvalitet i det man gjør.

Det fysiske/materielle

Det immaterielle

VISJONEN OG FORTELLINGEN - GRUPPE A

Hovedpunkter:

- Mennesket og deres behov i sentrum.
- Mobilitetshierarkiet er snudd og man har i større grad lagt til rette for sykkel
- Fjellet dominerer stedsbildet, også i fremtiden
- Bevaring og oppgradering av grønstruktur i forskjellig skala.

JAKTEN PÅ SVOLVÆRS IDENTITET

SOSIOKULTURELL BÆREKRAFT - GRUPPE B

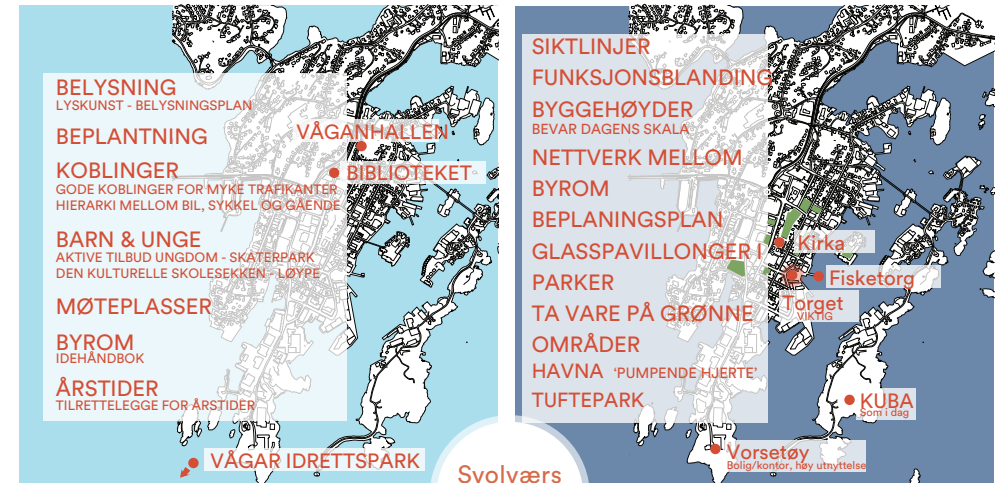
Hovedpunkter:

- Sikre gode opplevelser langs viktige akser mellom møteplasser med egen lys- og beplantningsplan.
- Legge til rette for salg av ferskfisk på torget.
- Fokus på samlokalisering av funksjoner og tilbud for ungdom for å øke tiltrekningskraft og sikre levende miljøer på disse stedene. Legge til rette for flerbruk av allerede etablerte områder for å skape tetthet i tilbud -eks. Ny skatepark ved biblioteket.

Det sosiale

Det kulturelle

Det fysiske/materielle

Svolvær

Stedsidentitet

Det immaterielle

LEVENDE FASADER
Inkluderende, transparente og åpne fasader

INNVOLVERING
Innvolvere svolvinger og tilflyttere

ATTRAKTIVE BYROM
Byrom med kvalitet og gode opplevelser

MØTEPLASSER
Gratis møteplasser for unge; ungdomsklubb, barneklubb. Samfunnshus for alle generasjoner. Flere små møteplasser inne og ute. Bingo senter for de eldre og unge.

HELÅRS BYEN
Kjædelig om vinteren

Parkene
Oppssing og gjøre mer attraktive

Aktiviteter
Flere. Fritidsaktiviteter, aktivitetspark, trampoline-park, skatepark

TILBUD
Bedre butikker, Mc Donalds, Starbucks og bedre Helse tilbud

Gode eksisterende ting:
Naturen
Hav, fjell, marka

Gode mattradisjoner
Spesielt fisk

Mangfold i tilbud
Til å være så liten en plass

Korte avstander

ETT URBANT FRILUFTSMENNESKE
FRILUFTSLIV, KULTUR OG SPORT

DYRKE EGENINTERESSER, SAMTIDIG SOM MAN KAN VÆRE INKLUDERENDE DE MED FAMILIE

'HVERDAGEN GÅR I HOP'

VISJONEN OG FORTELLINGEN - GRUPPE B

Hovedpunkter:

- Den fysiske ytre rammen (fjell og hav) er videreført med det urbane levende sentrum
- Et levende torg og sentrum er skapt ved å tilrettelegge for flere gratis møteplasser og tiltak som sikrer gode oppholdssoner med klimaskjerming
- Gruppen påpeker at det er ikke mangel på vilje, men at utforingen ligger i å skape den gode dialogen mellom aktører for å sikre gjennomføring.

JAKTEN PÅ SVOLVÆRS IDENTITET

SOSIOKULTURELL BÆREKRAFT - GRUPPE C

Hovedpunkter:

- Dagens byggehøyder og skala i sentrum fungerer godt
- Funksjonblandingen og det litt rotete/koselige uttrykket er en styrke i sentrum man kan spille videre på.
- Forslag om å benytte midlertidige løsninger og tiltak både på torget og i eksisterende parker for å generere puls og sikre liv. Dette kan endres etter årstider (referanse Blink festivalen i Bodø)
- Koble forskjellige aktører sammen for å sikre tilbud i byrom/torget.

Det fysiske/materielle

Det immaterielle

Det sosiale

Det kulturelle

Svolvær

Stedsidentitet

18-24 år	25-50 år
<p>Fine restauranter</p> <p>NÆRHET</p> <p>KORTE AVSTANDER</p> <p>FIN NATUR</p>	<p>Inkluderende by</p> <p>Bredt tilbud + trivelig kunst og mye historie</p>
<p>BARNE & UNGDOMSKLUBB</p> <p>BEDRE KOLLEKTIV</p> <p>TRANSPORT / BYBUSS</p> <p>Trampoline- & skatepark</p>	<p>Bedre og billigere boligtilbud</p> <p>Ltte Å gjøre på fritiden</p> <p>Gjøre parkene mer attraktive</p>
<p>50+</p> <p>GODE VENNER/FINE KOLLEGAER</p> <p>Fin natur og gode turmuligheter</p> <p>Godt sted å bli gammel</p>	<p>Dårlig snørydding</p> <p>Dårlig stell av parker</p> <p>Redd for siktlinjer</p>

Forbedringer:

Torget
Mer grønt - bedre plassering av funksjonene, eks. benkene - mer aktivitet året rundt - friere dressur

PARKER/LEKEPLASS
Oppgradering grøntområder

PARKERING AMFI
Gratis parkering i 1 ti

MELLOMROMMENE
Disse må gjøres tydeligere

NBI
Gruppen 40-60 år tilfredse med tilbudene

Nye tiltak:

INNENDØRS HALL

SKATERPARK

MØTEPLASSER UNGE
Inne og uformelle

BAELAND
med flere funksjoner

LEKEPLASSER

VISJONEN OG FORTELLINGEN - GRUPPE C

Hovedpunkter:

- Blågrønn fremtid hvor man har vernet om primærnæringene Svolvær er tuftet på (verfts og fiskerinæring).
- Fokus på mellomrommene mellom møteplasser og hvordan gjøre disse opplevelsrike
- En by med flere møteplasser for unge som også inviterer til mangfold
- Blandede meninger i gruppa ang parkeringsdebatten - noen mente at man måtte se etter alternative parkeringsløsninger for å frigjøre arealer i sentrum.

JAKTEN PÅ SVOLVÆRS IDENTITET

SOSIOKULTURELL BÆREKRAFT - GRUPPE D

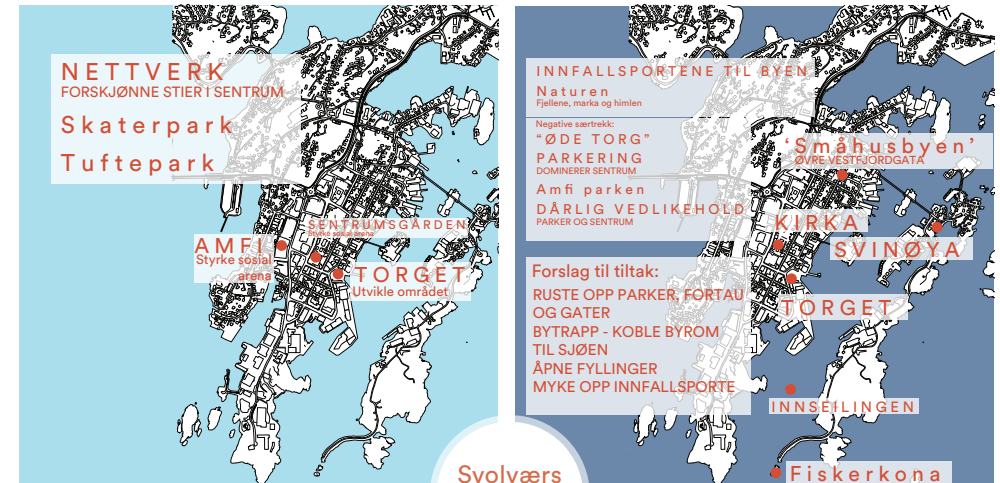
Hovedpunkter:

- Innfallsportene til byen både fra Kabelvåg, flyplassen og havet er viktige å jobbe videre med - de er ikke så innbydende idag.
- Styrke koblingen mellom livet i sentrum og nærhet til vannet.
- Fra feltarbeidet fant gruppen ut at parkeringsreguleringene som har kommet ved Amfi har hemmet senterets rolle som møteplass i byen - Viktig for unge og eldre.

Det sosiale

Det kulturelle

Det fysiske/materielle

Svolvær

Stedsidentitet

Det immaterielle

VISJONEN OG FORTELLINGEN - GRUPPE D

Hovedpunkter:

- Grønnblå satsning hvor en bytrapp fra torget til havet sikrer tilknytningen til det blå, og klopping i marka sikrer tilgjengelighet til det grønne.
- I fremtiden har man valgt å bevare siktlinjer, og fortettet ved å bygge på overskuddsarealer og aktivisere av tomme lokaler.
- Man har videreutviklet verkstedsmiljøet ved å legge til rette for slike bedrifter i tomme lokaler.
- I fremtiden pryder kunst og store veggmalier mindre attraktive industribygg.

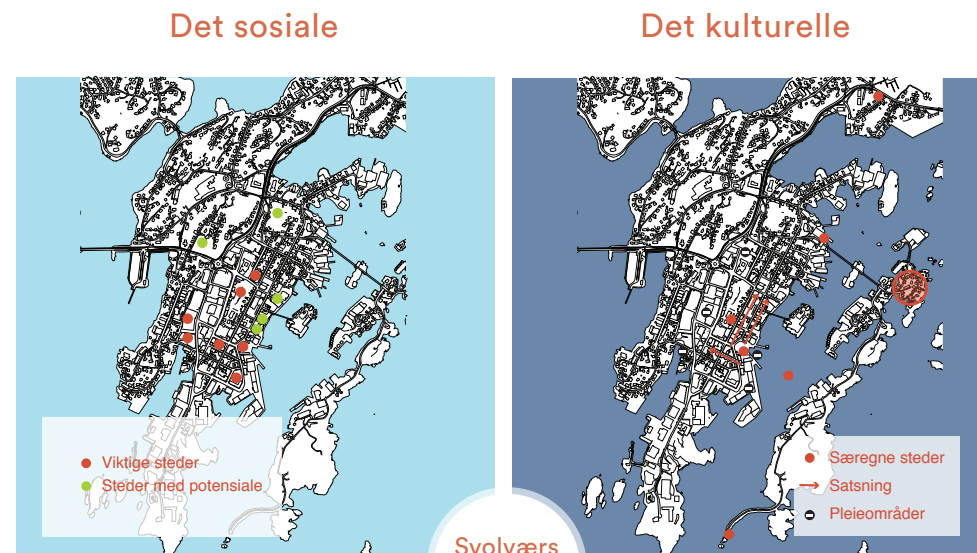
JAKTEN PÅ SVOLVÆRS IDENTITET

SOSIOKULTURELL BÆREKRAFT - GRUPPE E

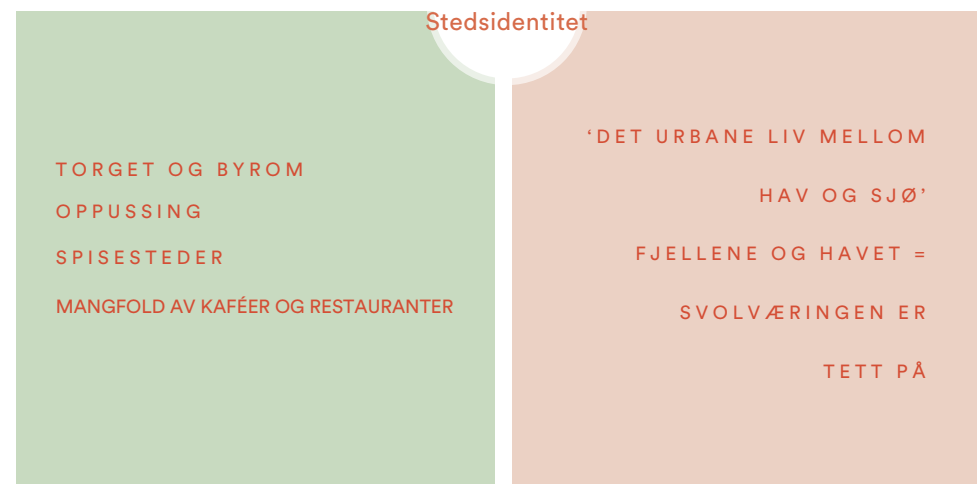
Hovedpunkter:

- Nærhet til fjellet og havet er viktige trekk i Svolvær man må verne om og forsterke i fremtiden.
- En av de største styrkene sentrum har idag er tetthet mellom et variert tilbud som fungerer godt sammen.
- Potensiale i mindre gatemiljøer hvor gårdeiere kan, med enkle tiltak, øke attraktiviteten og det fysiske miljøet.

Det fysiske/materielle

Det immaterielle

VISJONEN OG FORTELLINGEN - GRUPPE E

Hovedpunkter:

- Lekende byrom i fremtiden med farger og oppholdmuligheter - særlig ved havet.
- Legge til rette for et variert tilbud i sentrum som ikke utkonkurrerer hverandre.

JAKTEN PÅ SVOLVÆRS IDENTITET

SOSIOKULTURELL BÆREKRAFT - GRUPPE F

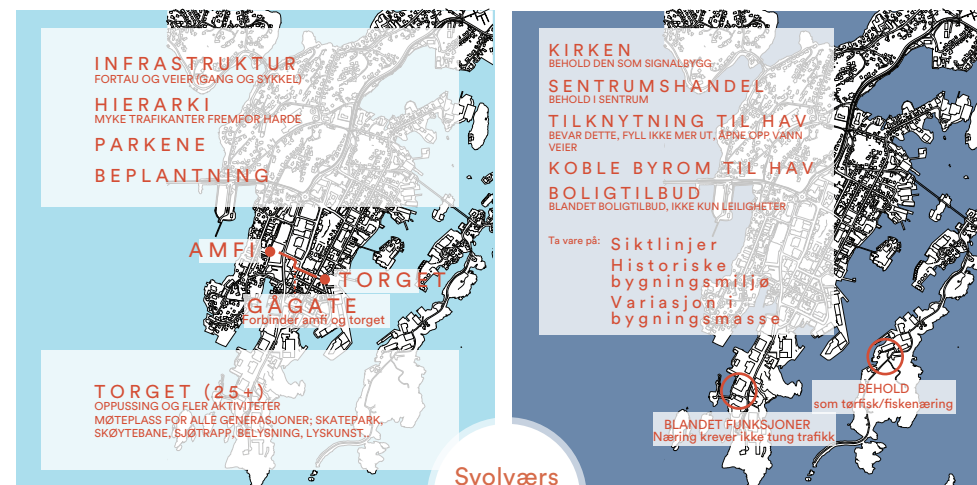
Hovedpunkter:

- For ungdom må byen tilrettelegges for et mer målgruppetilpasset tilbud - rimelige og attraktive etter deres ønsker.
- Styrke forbindelsen for gående mellom Amfi og Torget
- Byen er definert av fjell, fjære og folk
- De historiske landskapelige trekkene ved byen må definere utvikling

Det sosiale

Det kulturelle

Det fysiske/materielle

Det immaterielle

Svolværs Stedsidentitet

MØTEPLASSER
Samfunnshus hvor alle generasjon kan møtes, skak, cafe, bingo..

Spisesteder
Mangfold av cafeer og restauranter

Marka og fjell

Parkerne
Må oppustes

MODERNISER TILBUD, UNGE
Starbucks, Nomad, McDonalds

INKLUDERENDE SAMEKSISTENS PÅ TVERS AV GENERASJONER

ÅPEN KULTUR - SAMARBEID

BRUKER AV NATUR OG KULTUR

BÅDE URBAN OG RURAL

IDENTITET KNYTTET TIL HAV, FJELL OG FISK

VISJONEN OG FORTELLINGEN - GRUPPE F

Hovedpunkter:

- Fokus på grønn mobilitet som aktivt kan skape liv i byen
- Benene i visjonshjella representerer det byen er tuftet på, fiske og historie, og hvordan dette underbygger kunst, kultur, by og natur - det unike.
- Signalbygget i byen er Kirka
- Eksisterende grøntarealer er oppgradert for å forgrønne og aktivisere byen på kreative nye måter.

OPPSUMMERING FRA WORKSHOPEN

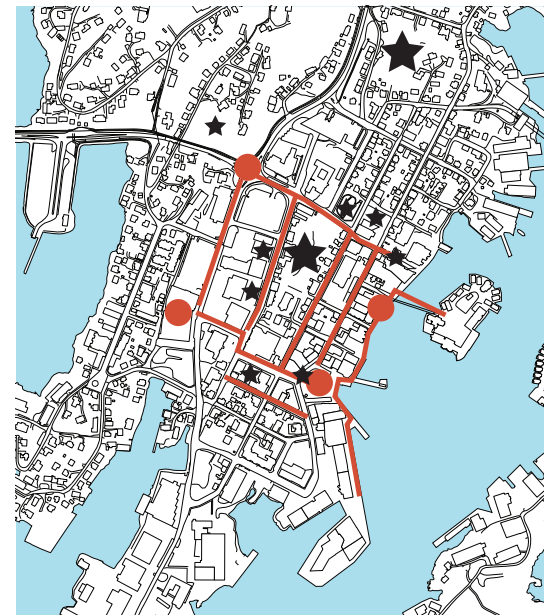
Tilrettelegging for gående og syklende i sentrum er gjennomgående for samtlige grupper. Her blir det lagt vekt på å opparbeide koblingene mellom viktige attraktorer og etablerte møtesteder i byen. For å oppnå dette handler det ikke bare om å legge inn sykkelakser og sette av arealer for gående, men å lage trivelige miljøer å bevege seg i gjennom beplantingsplaner, lyssetting og fasadeutforming. Aktivisering av tomme lokaler og overskuddsarealer vil også øke attraktiviteten. Her ligger det mulighet til å koble på gårdeiere i sentrum for å sikre mangfoldig uttrykk, og eierskap til områdene som ligger mellom bygningene.

Det finnes allerede **potensielle byrom og grønt areal i byen**, men for å generere økt bruk og aktivisering av disse må det skje en oppgradering. Her legges det vekt på at dette må gjøres med krav til kvalitet, fokus på sambruk og organisering slik at flere lokale aktører har mulighet til å aktivisere. Det blir foreslått at man med enkle midlertidige tiltak kan skape gode oppholdssoner som også da er fleksible iforhold til værforhold og årstider.

Det er stor bevissthet rundt mangel på **møteplasser for ungdom i sentrum**. For å sikre levende områder og invitere til sambruk kommer det forslag om å legge nye ungdomstilbud direkte knyttet til allerede etablerte funksjoner som retter seg mot målgruppen. Ungdommen etterlyser selv rimeligere tilbud, og bedre målgruppetilpasset utvalg. I prosessen med videre utvikling av ungdomstilbud blir det viktig å inkludere og medvirke med brukergruppen.

Bevaring av tilknytningen til både hav og fjell er noe samtlige grupper er opptatte av - og flere setter også fokus på bevaring av siktelinjer og dagens bygningsskala. Flere påpeker at **fortetting på overskuddsarealer og aktivisering av tomme lokaler** vil være gode måter å starte utviklingen for å oppnå et kompakt sentrum. Tetthet av tilbud, det litt små-kaotiske og koselige uttrykket, er noe som blir sett på som en styrke og som man må søke for å sikre en bærekraftig utvikling av sentrum.

Arbeidsverkstedets konkluderte satsningsområder for utviklingen av Svolvær

- Potensielle koblinger som kan tilrettelegges for syklende og gående.
- ★ Potensielle byrom og overskuddsarealer for oppgradering.

AVSLUTNINGSVIS

Det anbefales at det settes økt fokus på de fire punkter som er fremhevet i oppsummeringen når man skal videreutvikle Svolvær sentrum og vurdere kortsiktige og langsiktige tiltak.

På bakgrunn av dette, så burde det vurderes hvilke måter byplanarbeidet og kommunen kan tilrettelegge for at disse hovedpunktene forvalter byens særegenhet og dens potensialer på best mulig måte.. Det er også viktig å fremheve at organisering og dialog mellom næringslivet, kommunen, aktører og grunneiere i sentrum er avgjørende få til ønsket utvikling. Workshopen og byromsseminaret kan ses på som startskuddet i denne prosessen samt åpne opp for bedre kommunikasjon med befolkningen.

LÉVA oppfordrer derfor kommunen til å aktivt bruke rapporten som grunnlag til å videreformidle og å skape lokal entusiasme rundt den kollektive oppfatningen om "hva vi skal være for et sted".

APPENDIKS

DELTAKERLISTE

ORGANISASJON

Alexandria Algard Architects
 Andøy kommune
 Anker Brygge AS
 Bodø Kommune
 Bodø kommune
 Bremnes AS
 Cetho Eiendom AS
 Distriktsenteret
 E i Nord AS
 E i Norge
 Evenes kommune
 Holmen Kulturformidling
 Innbygger
 Klopperan
 Leva Urban design
 Leva Urban design
 Liv Irene Ryland
 Lofotrådet
 Lofotvekst AS
 Meloy.kommune.no
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune

NAVN

Algard , Alexandria
 Erlandsen, Brita
 Kamsvåg, Karen
 Marthinussen, Mats
 Aase, Stian
 Bremnes, Per
 Jakobsen, Lilljan
 Handeland, Mona
 Larsen, Christer
 Seim, Tommy Wårheim
 Stellander, Beate
 Holmen, Magnus
 Ness, Knut- Arne
 Jacobsen, Knut Glad
 Nordby, Kent Olav
 Øyri, Eline
 Ryland, Liv Irene
 Lervik, Randi
 Walnut, Haakon
 Skille, Merethe
 Davidsen, Geir
 Dvorakova, Malgorzata Maria
 Erikstad, Katrine
 Forsland, Susanne
 Jenvin, Stine Qvigstad
 Johansen, Greta
 Kjensli, Britt
 Larsen, Kari Torp
 Ramsvik, Heidi

Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune, besøksforvaltning
 Nordlandsforskning
 NPU Vågan kommune
 P. J. Rødsand AS
 Sortland kommune
 Sortland kommune
 Stein Hamre Arkitektkontor AS
 Stein Hamre arkitektkontor as
 Svolvær Arbeidersamfunn
 Svolvær skole
 Svolvær skole
 Svolvær skole
 Svolvær skole
 Svolvær skole
 Svolvær skole
 Svolvær skole
 Svolvær skole
 Svolvær øvre holding/Lofothavn
 TIND Arkitektur as
 UiT, Norges arktiske universitet
 Undevisningsforbundet
 Venstre
 Vestvågøy kommune
 Vestvågøy kommune
 Vestvågøy kommune
 Vågan Arbeiderparti
 Vågan eiendom KF
 Vågan havnevesen KF
 Vågan Kommune
 Refsnes, Aase
 Storvik, Tor-Kristian
 Tomkins-Moseng, Tim Christian
 Lykkja , Hanne
 Antonsen, Karin Marie
 Pedersen, Holger
 Rødsand, Andreas
 Gjessing, Toni
 Røiri, Kristine
 Erdahl, Solveig
 Henriksen, Wenche
 Andersen, Tor
 Haugnes, Ingrid
 Larsen, Johanne Gjertsen
 Nøtnes, Mathias
 Oksholmen, Tirill
 Tønseth, Karoline
 Øwre, Eline
 Falk-Petersen, Stine
 Fleischer, Anette
 Cabrera, Astrid Maria
 Sjøberg , Brit
 Nygård, Sveinung
 Arctander, Sigrid
 Rahkola, Eva-Mari
 Sigve, Olsen
 Hamnes, Lena
 Nergård, Bjørn Tore
 Osland, Ole
 Eriksson, Line

ORGANISASJON

Vågan kommune
Vågan kommune
Vågan Kommune
Vågan kommune
Vågan kommune
Vågan kommune
Vågan kommune
Vågan kommune
Vågan kommune
Vågan kommune, VIO
Vågan Næringsforening
Vågan SV
Ålesund kommune

NAVN

Gradin, Bill
Henriksen, Silje Grande
Holst, Eivind
Johansen , Alf Kenneth
Krogtoft, Lars
Nyaas, Vågard Erdahl
Ollestad, Torbjørn
Schramm, Stefanie
Skjønnås, Svein Erik
Åsell, Anna
Røde, Anne
Walle, Cecilie Helen
Selboe, Torgeir
Søvik, Ole Andreas

LÉVA Urban Design AS

Org. nr. 994312359

Kvitsøygata 10, Stavanger

Helgesensgate 46, Oslo

post@leva-urbandesign.no

www.leva-urbandesign.no

